

Villreinnemnda for Forollhogna

Referat fra møte 28.11.23, kl 1200-1600, Malmplassen - Tolga

Saksliste

06/23 Referat fra møte 24.04.23

07/23 Felling og jakt Forollhogna 2023

08/23 Tilskott til villreinformål 2023

09/23 Traktorveg til Nappsjølia, Tynset kommune

10/23 Orienteringer

Kvalitetsnorm villrein – tiltaksplaner

Tamreinoverganger

Vedlegg – sak 08/23 søknader tilskott

Sak 09/23 saksframlegg, notat fra befarings og protokoll med vedtak

Til stede:

Per Ousten, Os – leder

Solfrid Storli, Tynset

Ole Ragnar Langen, Røros

Tormod Herre, Rennebu

Vegard Dragmyrhaug, Holtålen

Toril Østvang, Tolga

Nils Olav Storrø, Midtre Gauldal

Tom Hjemseteren, SFIN/sekretariat

Kristoffer Flaa Sørensen, Forollhogna Villreinvalg

Helene Grytbakk, FVV

Nina Hansen, FVV

Jørgen Skancke Langen, Røros

Møtetid 4 t + 1 t forberedelse

06/23 Referat fra møte 24. april 2023 på Teams

Gått gjennom uten merknader

07/23 Felling og jakt Forollhogna 2023

Total kvote for Forollhogna Villreinområde var i år 579, jf sak 04/23. Det lå til grunn et forventet uttak på 440/80% ved fastsetting av årets kvote for Forollhogna Villreinvald på 550 dyr, jf valdstyret sitt forslag 26.03.23 til årsmøtet. Fellingsresultatet med 401 dyr/72% (eller 69% for området), er derfor noe mindre enn forutsatt før jakta.

Sekretariatet avventer valdets framlegging av sommerens tellinger og vurdering av jaktresultatet i møtet før vi konkluderer med om utviklinga følger forutsetningene for godkjenning av bestandsplan og kvote. Skade- og bomskyting har vært ei utfordring i år og følges opp før neste jakt. Bare 1 dyr er registrert med fotråte.

Framlegging og diskusjon i møtet

Kristoffer la fram oppsynsrapporten og kommenterte noen moment. De fornøgd med jakta og resultatet fra jakta, men det er fortsatt et stykke opp til bestandsmålet. Dette blir tatt opp videre i arbeidet med ny bestandsplan fra 2024. Overgangsordninger har fungert bra. Det har vært god utvikling på rapportering og innsending av CWD-prøver.

08/23 Tilskott til viltformål 2023

Ordninga er omtalt i LMDs Prop. 1 S (2022-2023), kap 1140 haustbare viltressursar, jf også LMDs forskrift 2018-12-19-2172 om tilskudd til viltformål.

«Formål med løyvinga

Midlane under posten er retta mot auka verdiskaping og oppbygging av kunnskapsgrunnlaget for forvaltning av viltressursane. Målet for tilskottsordninga er å medverke til at det blir eit haustingsverdig overskott av vilt, og til å ta vare på produktiviteten og mangfaldet i naturen regionalt og nasjonalt. Tiltaka som blir sette i verk skal gi betre kunnskap om artar og bestandar og korleis dei kan haustast på beste måten..

.....

Vidare skal posten dekkje tiltak i villreinforvaltninga som drift av villreinområda, teljing av bestandar, overvaking, styrking av oppsyn og registrering i villreinområda, og utvikling av driftsplanar. Innbetalte fellingsavgifter skal førast tilbake til det enkelte villreinområdet, og midlane skal disponerast av villreinnemnda.»

Nemnda disponerer kr 101 710,- til villreintiltak iflg e-post fra Miljødirektoratet 30.01.23.

Forollhogna Villreinvold har 08.11.23 søkt om 130 000,- til drift av valdet, fordelt på 52 000,- til minimumstelling, 25 000,- til struktur- og kalvtelling med NINA, 12 000,- til informasjonsmateriell og 41 000,- til drift av sekretariat og rapportering.

Forollhogna Villreinvold har 15.01.23 også søkt om 45 000,- til ungdomstiltak/opplæringsjakt i skolen.

Nemnda er for 2023 tildelt kr 280 000,- i driftsmidler (SF budsjett 300'-20' til Tolga kommune), statsbudsjettet kap 1140.01.

«Posten dekkjer utgifter til løn og godtgjersler for dei statlege villreinnemndene og andre driftsutgifter knytte til viltforvaltninga, som det nasjonale Jegerregisteret i Brønnøysund, utarbeiding av jaktstatistikk, utvikling og drift av betalingstenesta for jegeravgifta og informasjonstiltak..»

Foreløpig pr. 18.11.23 er det betalt ut kr 84 000,- for møter og reiser hittil i år, og satt av kr 100 000,- til administrativ kostnadsdekning. Møtegodtgjørelse og andre utgifter for dette møtet kan komme på neste års budsjett, men vi forsøker å få det med i år.

Budsjettpost	Tilsagn	Disponert 18.11.23	Rest
1140.01, drift nemnd, prosjekt 629	280 000	184 000	96 000
1140.71.2, villreintiltak, prosjekt 662	101 710		101 710
			197 710
Møte 28.11.23		20 000	
Til fordeling 28.11.23			177 710

Sekretariatets vurdering

Søknad om ungdomstiltak/opplæringsjakt er sendt tidligere i år og er avslått innafor Statsforvalteren sitt budsjett for ordinære midler til vilttiltak. Nemnda har støtta dette tiltaket

tidligere, og sekretariatet mener det fortsatt er viktig for å spre kunnskap og etablere forståelse for villreinen i området. Søknaden er innafør vilkår for villreintiltak, og vi tilrår derfor at søknaden innvilges.

Forollhogna villreinvalid har nå også søkt om kr 130 000,- til drift av valdet. Dette er tiltak/registreringer som også er helt nødvendige for nemndas oppgaver i villreinområdet. Søknaden om drift av valdet er innafør vilkår for villreintiltak, og sekretariatet tilrår at denne prioriteres innvilges så langt det er dekning i budsjettet etter dette møtet.

Statsforvalteren vil som tidligere år anmode nemnda om aksept for å ta av nemndas driftsbudsjett for 2023 til drift av sekretariatet (administrativ kostnadsdekning). Sekretariatet har i tabellen over lagt til grunn at kr 100 000,- settes av til årlig dekning for drift av sekretariat og økonomiforvaltning for nemnda. Det er usikkert hvor mye av nemndas faktiske utgifter som kan belastes på årets budsjett, og hvor mye som kan brukes til tjenestekjøp. Søknadene blir derfor satt opp i prioriterte rekkefølge og innvilges så langt det er dekning.

Sekretariatet sitt forslag til vedtak

Villreinnemnda for Forollhogna viser til innkomne søknader og sekretariatets gjennomgang og vurdering av disse. Nemndas fordeling av midler til villreintiltak, statsbudsjettet 1140-71.2, og rest av driftsmidler 1140-01, blir da:

1. Forollhogna Villreinvalid	Ungdomstiltak	45 000
2. Forollhogna Villreinvalid	Drift og registreringer	130 000

Tilskott til villreintiltak på kr 101 710,- betales ut fra Statsforvalteren i Innlandet. Nemnda gir også Statsforvalteren i Innlandet fullmakt til å betale ut ubrukte midler til drift av nemnda, statsbudsjettet kap 1140.01, til kjøp av nødvendige tjenester med datainnsamling og faglig grunnlag for nemndas drift.

Nemnda sin vurdering

Representant Dragmyrhaug fratrådte som inhabil.

Resten av nemnda slutter seg til sekretariatets vurdering

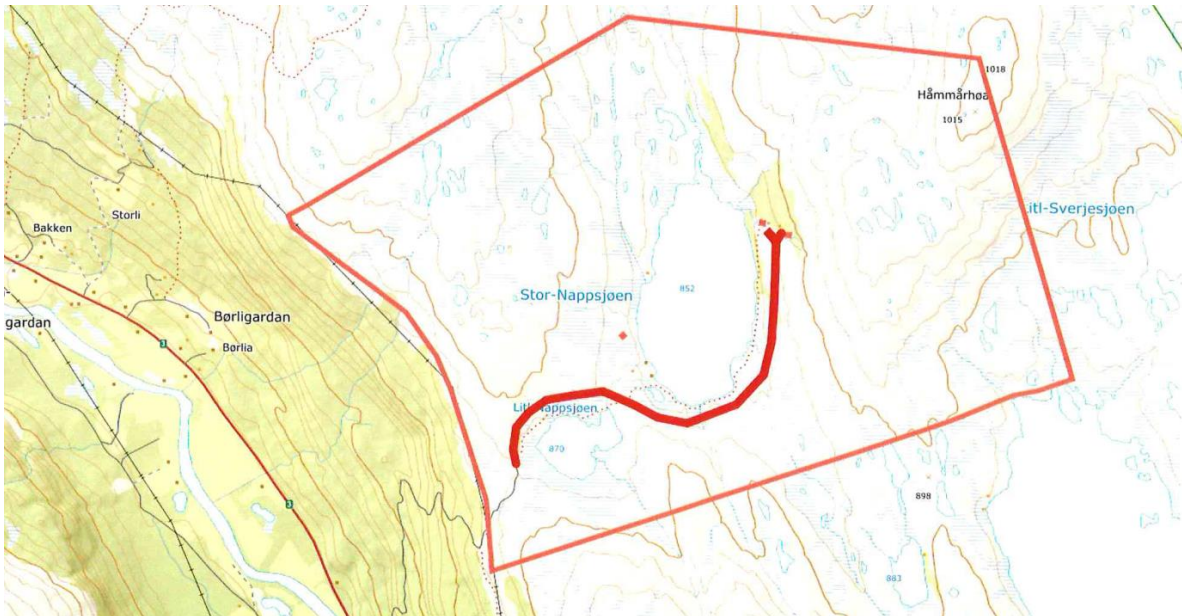
Nemnda sitt vedtak

Tilskott til villreintiltak på kr 101 710,- betales ut fra Statsforvalteren i Innlandet. Nemnda gir også Statsforvalteren i Innlandet fullmakt til å betale ut ubrukte midler til drift av nemnda, statsbudsjettet kap 1140.01, til kjøp av nødvendige tjenester med datainnsamling og faglig grunnlag for nemndas drift.

09/23 Traktorveg til Nappsjølia, Tynset kommune

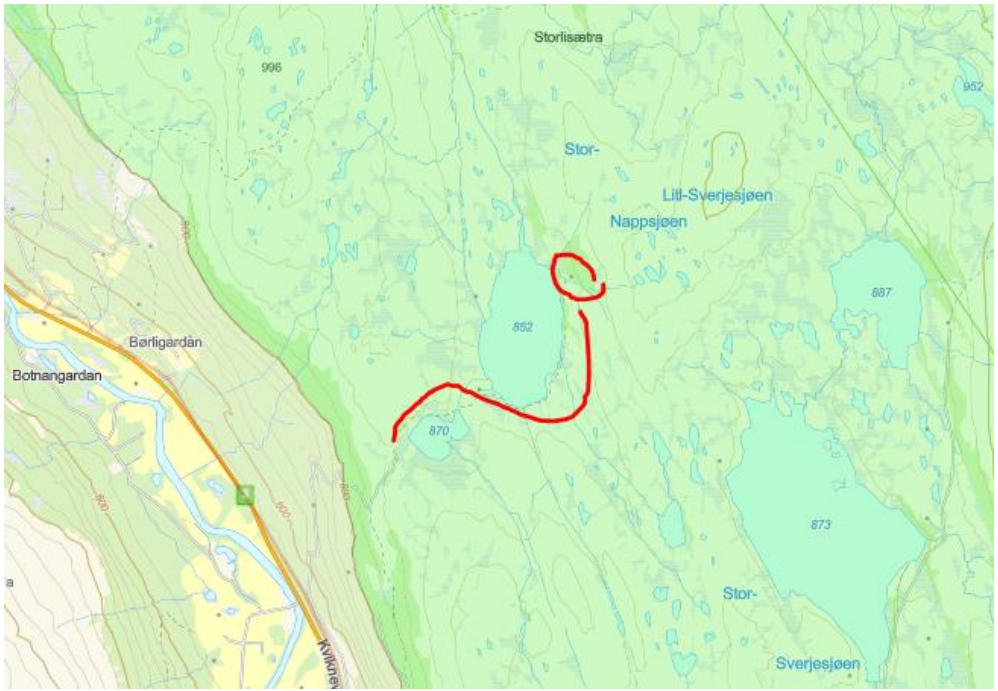
Nemnda har hatt saken til uttalelse tidligere, sak 06/22 på møtet 12.05.22:

«Tynset kommune har sendt på høring en søknad om bygging av enkel traktor/ATV-veg til sæter ved Nappsjøen. I kommunen sitt høringsbrev er formålet oppgitt å være landbruk, tilsyn med dyr på beite med sætra som utgangspunkt. Søknaden er tatt til behandling etter forskrift om landbruksveger.»

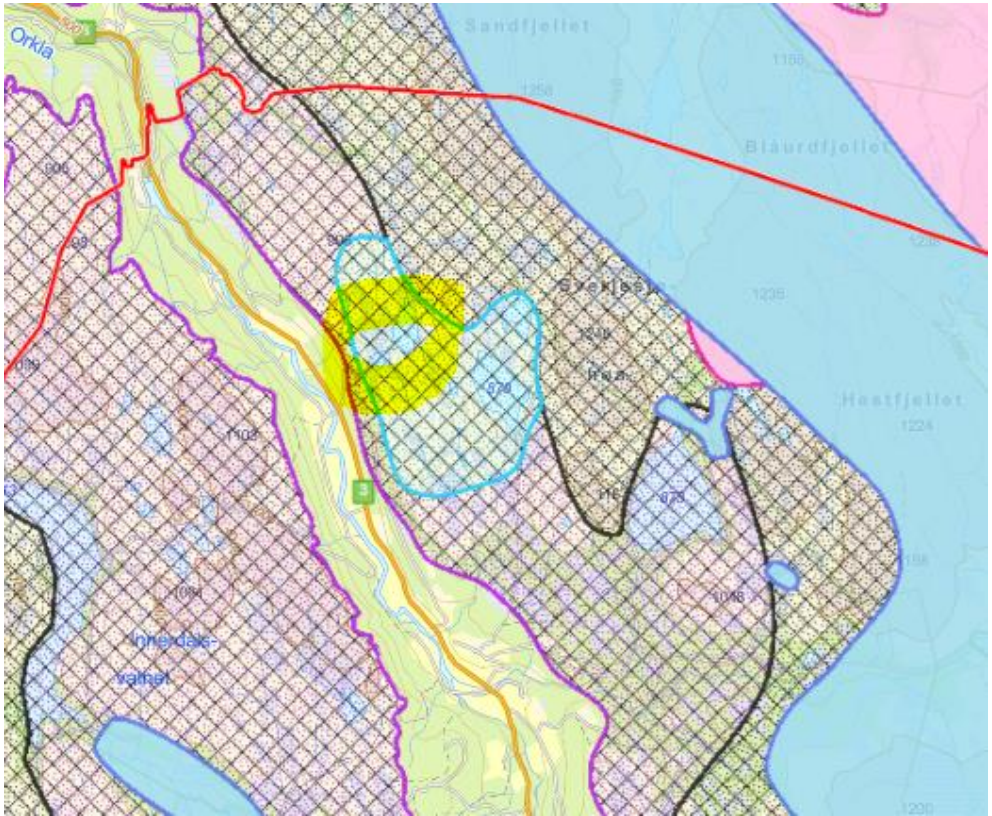

Sekretariatet si vurdering

Sætra og hele vegstrekningen ligger i nasjonalt villreinrområde i regional plan. I viltkartet er hele fjellområdet vist som helårsbeite, og området rundt Nappsjøen er framheva som vinterbeite.

Kartutsnitt regional plan

Kartutsnitt viltkart

Regional plan sier generelt om forholdet til landbruk:

Størstedelen av arealene innenfor planområdet i den regionale planen vil være landbruks-, natur- og friluftsområder (LNF-områder) i kommuneplanens arealdel. Visse former for gårdstilknyttet virksomhet basert på gårdens ressursgrunnlag inngår i LNF-kategorien uten at det må utarbeides særskilte bestemmelser som åpner for dette jf. Landbruk-Pluss veileder T-1443. Den regionale planen kan ikke legge begrensninger på landbruksdrift innenfor LNF-formålet, men kan gi retningslinjer om hvilke hensyn som bør tas ved utforming og plassering av bygg og anlegg.

- c) Landbruksveier behandles etter Landbruksdepartementets forskrift om landbruksveier og det å komme fram til landskapsmessige og økonomisk akseptable løsninger.

For nasjonalt villreinområde er det gjentatt at «planen legger ingen begrensninger på landbruksdrift innenfor LNF-formålet i denne sonen». Det er likevel sagt noe om veier:

- a) Det skal ikke anlegges nye veier for allmenn trafikk i og gjennom nasjonalt villreinområde.
- b) Private veier som medfører konfliktfylt ferdsel inn i sentrale og sårbare villreinområder skal vurderes stengt for allmenn trafikk i hele eller deler av året. Det gjelder også nye landbruksveier. Temaet bør tas opp som en del av felles sti- og løypeplan og/eller motorferdselplaner.
- c) Eksisterende private veier som i dag er stengt for allmenn trafikk med bom skal fortsatt være stengt, og motorisert transport bør begrenses til næringsvirksomhet. (Jf. temakartene)

Sekretariatet må her legge til at det søkes etter forskrift om landbruksveier om bygging av en enkel traktorveg. Denne vegen vil regnes som utmark etter motorferdselloven, og kan ikke brukes til anna en kjøring i landbruksnæring. Forskrift om landbruksveier er også klar på at landbruksveier skal vurderes etter bestemmelsene i naturmangfoldlova:

«Nybygging og ombygging av landbruksveier m.m. krever tillatelse av kommunen jf. § 2-1. Dette innebærer offentlig myndighetsutøving, og en beslutning som berører naturmangfold, slik at nml. § 8 – 12 skal vurderes.

....

Vurderingene av de miljørettslige prinsippene har en sammenheng med landbruksvei-forskriften §3-2, hvor det går frem at søknaden skal undergis både landbruksfaglige og miljøfaglige vurderinger. Det står videre i § 3-2 at det skal fremgå av vedtaket at det er gjort vurderinger i samsvar med nml. § 7. I vedtaket skal det dermed synliggjøres hvordan de ulike prinsippene og hensynene i nml. §§ 8-12 er vurdert og vektlagt i saksbehandlingen».

(Kilde: Praktisk bruk av naturmangfoldloven ved behandling av skogsaker. Landbruksdirektoratet 2015)

Sjøl en veg med den standarden det her søkes om, vil øke tilgjengeligheten inn mot viktige beiteområder. Den ferdselen sjølve landbruksdrifta vil føre vil sannsynligvis være begrensa. Sjøl om veien stenges med bom for allmenn trafikk (motorisert ferdsel) vil den imidlertid gjøre det enklere for gående og syklende å komme seg inn i sentrale leveområder for villreinen. Dette gjelder særlig ettersom el-sykler (utenom verneområder) nå er likestilte med vanlige sykler.

Beitebrukere er pålagt et regelmessig tilsyn. Det kan likevel ikke bygges veier overalt i beiteområder for å få gjennomført tilsynet. Daværende Direktorat for naturforvaltning, nå Miljødirektoratet, har i et brev til Fylkesmennene og SNO (06.07.2006) presisert at motorferdselloven ikke gir adgang til å kjøre i terrenget for å føre tilsyn med sau. Å anlegge en veg i utmark for samme formål, må ses i lys av denne presiseringen.

Sekretariatet sitt forslag til vedtak

Bygging av nye veger inn i villreinområdet vil øke tilgjengelighet, aktivitet og fare for forstyrrelser. Villreinnemnda ber derfor kommunen om å grundig vurdere nytten for landbruket opp mot hensynet til villrein i sine vurderinger etter naturmangfoldloven §§ 8-12.

Nemndas vurdering og uttalelse

Nemnda viser til sekretariatets utredning og forslag til vedtak. Villreinnemnda ber derfor kommunen om å grundig vurdere nytten for landbruket opp mot hensynet til villreinen sine beiteområder og trekkruiter når det skal vurderes om denne vegen skal bygges. Vi minner også om at villreinen nå er kommet på rødlista, og at Forollhogna bare har fått status som gult område i klassifiseringa etter kvalitetsnormen for villrein.»

Status etter høring

Søknaden blei avslått ved behandling i formannskapet etter høring. Det kom inn klage på vedtaket, men formannskapet ville ha befaring med aktuelle aktører før behandling av klagen. Denne befaringa blei gjennomført 09.10.23 med leder og sekretariat for nemnda som deltakere. Klagesaken kom opp til ny behandling i formannskapet 09.11.23, og klagen blei tatt til følge – søker fikk tillatelse til å bygge vegen med noen nye vilkår. Dette er et nytt vedtak med ny adgang til å klage.

Villreinnemnda har lagt vekt på avveining mellom landbruksnytte og hensynet til området sin betydning for villrein. Om dette sier kommunen i saksframlegget:

«Oppsummering (om villrein) Tiltaket vil berøre sommer- og høstbeite samt fokusområdet Stor-Sverjesjøen. Som nevnt tidligere er kvalitetsnormen kun retningsgivende for myndighetene og skal gi myndighetene et best mulig grunnlag for forvaltningen av bestandene og leveområdene, og faktorene som påvirker disse. Målet er at minimum middels kvalitet opprettholdes eller nås snarest mulig for det enkelte villreinområdet. På lengre sikt er det et mål om at alle de nasjonale villreinområdene skal oppnå god kvalitet. Forollhogna oppnådde middels kvalitet på delnorm 1,2 og 3 og har dermed samla sett oppnådd middels kvalitet.»

«Kommunedirektørens kommentar - Jordbruksnæringa er viktig for Tynset kommune og det er et ønske om at utmarksbeite skal benyttes. Jorulf Grue har i søknaden om produksjons- og avløsertilskudd for 2022 ført opp at han slapp 700 dyr på utmarksbeite i området, herav 268 søyer og 432 lam. Det er dermed forståelig at søker ønsker å effektivisere og sikre rask adkomst inn i området. Kommunedirektøren vurderer at tiltaket er viktig for drifta og at tiltaket samla sett vil ha en positiv effekt for utnyttelsen av beiteressursen i området uten å medføre for store ulemper på naturverdiene.»

Saksvurdering etter befaring

Kommunedirektørens samlede vurdering etter befaringen, beskrevet i vedlegg 10, er fortsatt at klagen bør imøtekommes, men at det settes ytterligere to vilkår og en sluttdato for motorisert ferdseil på kjøretraseen til 20. oktober. De nye vilkårene lyder som følger:

- *Alle bløte partier på traseen skal klopplugges med treverk slik at bredden begrenses til en kjørebane*
- *Denne tillatelsen kan opphøre og traseen kan kreves tilbakeført dersom det avdekkes mislighold av ett eller flere vilkår i dette vedtaket*

Ved behandling og vedtak blei det også tatt inn vilkår om bruk av stedeagne masser. Sekretariatet leser dette og øvrige vilkår som at det ikke skal kjøres inn masser for å etablere vegen. Kommunen sitt saksframlegg, notat fra befaring og protokoll med vedtak legges ved.

Nemnda si vurdering

Representant Storli sa seg inhabil og deltok ikke i behandling av saken.

Tiltaket og inngrepet er begrensa. Det er bruken av vegen som er utfordringa, og i hvilken grad vegen genererer anna ferdsel enn landbruksdrifta. Det er satt vilkår for bygging og bruk av vegen. Flere medlemmer i nemnda er skeptisk til å etablere ny veg og legge til rette for økt ferdsel også for andre brukere. Samtidig er det også et reversibelt tiltak.

Leder sitt forslag til vedtak

Villreinnemnda aksepterer kommunen sitt vedtak og klager ikke. Kommunen må følge med bruken av vegen og at vilkår følges opp, og ved mislighold må kommunen trekke tilbake godkjenninga. Dersom vegen fører til økning i generell ferdsel må godkjenninga trekkes tilbake.

Nestleder sitt forslag til vedtak

Det er ingen nye moment til grunn for kommunen sin nye behandling, og nemnda meiner vegen vil generere ny og uheldig ferdsel inn i villreinområdet. Ut fra føre var prinsippet går nemnda i mot bygging av en veg som vil føre til økt press på villreinområdet, og klager på kommunen sitt vedtak om bygging av veg til Nappsjølisætra.

Votering

4 stemmer og flertall for nestleder sitt forslag

Nemnda sitt vedtak

Det er ingen nye moment til grunn for kommunen sin nye behandling, og nemnda meiner vegen vil generere ny og uheldig ferdsel inn i villreinområdet. Ut fra føre var prinsippet går nemnda i mot bygging av en veg som vil føre til økt press på villreinområdet, og klager på kommunen sitt vedtak om tillatelse til bygging av veg til Nappsjølisætra.

10/23 Orienteringer/eventuelt

Kvalitetsnorm villrein – tiltaksplaner

Miljødirektoratet har gitt Statsforvalterne i oppdrag å lage forslag til tiltak for de røde villreinområdene i løpet av 2023, og departementet skal i 2024 jobbe videre med forslag til tiltaksplaner. Etter det vi kjenner til blir det ikke starta opp nye prosesser i 2024. Det er også satt i gang arbeid med egen stortingsmelding og [ny villreinspolitikk](#).

Tamrein i villreinområdet

Tamrein inn i villreinområdet er ei stor utfordring for landbruket i Os, Holtålen og Røros, og kan bli det for villreinen om de blandes sammen. Nemnda og rettighetshaverne ser behov for en dialog mellom alle parter om videre mulighet for å løse utfordringene, og reindriftsforvaltninga hos Statsforvalteren i Trøndelag må ta initiativ til dette.

Tom Hjemseteren,
SF Innlandet/sekretariat
Tolga/Stange, 28.11.23

Godkjent av leder og nestleder i e-post 28.11.23